

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie

Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

**Verslag over de opvolgingsdoorlichting van Berthoutinstituut-Klein Seminarie 2 te
MECHELEN**

Hoofdstructuur voltijds secundair onderwijs

Pedagogisch geheel 47894-122796

Instellingsnummer 47894

Instelling Berthoutinstituut-Klein Seminarie 2

Directeur Robert VANDERBEEK

Adres Bleekstraat 3 - 2800 MECHELEN

Telefoon 015-20.35.30

Fax 015-20.44.18

E-mail bimsem@telenet.be

Website <http://www.bimsem.be>

Bestuur van de instelling VZW De Ranken

Adres Molenbergstraat 4 - 2800 MECHELEN

Scholengemeenschap SGKSO Regio Mechelen

Adres Melaan 6 - 2800 MECHELEN

CLB Vrij CLB Het Kompas

Adres Vijfhoek 1 A - 2800 MECHELEN

Dagen van het opvolgingsbezoek 12-05-2016

Einddatum van het opvolgingsbezoek 12-05-2016

Datum bespreking verslag met de instelling 27-05-2016

Samenstelling inspectieteam

Inspecteur-verslaggever Gabriël POPPE

Teamleden Serge SAUBAIN

INHOUDSTAFEL

INLEIDING.....	3
1 HISTORIEK.....	4
2 TE REMEDIEREN TEKORT(EN)	4
3 ZIJN DE TEKORTEN GEREMEDIEERD?	4
3.1 Bedrijfseconomie in tso tweede graad in de studierichting Handel (leerplan D/2005/0279/014)	4
3.2 Economie in aso derde graad in de studierichtingen Economie-moderne talen en Economie-wiskunde (leerplan D/2006/0279/051)	6
3.3 Techniek in de A-stroom van de eerste graad (leerplan D/2010/7841/017)	7
3.4 Inbreuken op de regelgeving	8
4 ADVIES EN REGELING VOOR VERVOLG	9
5 BETREFFENDE DE OVERIGE REGELGEVING	9

INLEIDING

Dit verslag is het resultaat van de opvolgingsdoorlichting van de school door de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap. Het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 geeft haar de opdracht hiertoe.

Als de school bij een doorlichting een beperkt gunstig advies kreeg, volgt na de periode, vermeld in het advies, een opvolgingsdoorlichting. Tijdens een opvolgingsdoorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de bij de voorgaande doorlichting vastgestelde tekortkomingen voldoende werden geredimeerd.

Het referentiekader dat de onderwijsinspectie gebruikt bij een (opvolgings)doorlichting is opgebouwd rond de componenten context, input, proces en output:

- context: de omgevingskenmerken en de kenmerken van administratieve, materiële, bestuurlijke en juridische aard die de school karakteriseren
- input: kenmerken van het personeel en van de leerlingen of cursisten van de school
- proces: initiatieven die de school neemt om output te realiseren, rekening houdend met haar context en input
- output: de resultaten die de school met haar leerlingen of cursisten bereikt.

Meer info over het CIPO-referentiekader vindt u op www.onderwijsinspectie.be.

Tijdens het opvolgingsbezoek verzamelt het inspectieteam bijkomende informatie via observaties, gesprekken en analyse van documenten.

De opvolgingsdoorlichting resulteert in een opvolgingsverslag dat bestaat uit een concluderend gedeelte en een advies.

Het concluderende gedeelte omvat de conclusies van de opvolging.

Het opvolgingsverslag eindigt met een advies dat betrekking heeft op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de school. De onderwijsinspectie kan twee adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de school of van structuuronderdelen.
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de school of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de school de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve opvolgingsverslag informeert de directeur van de school de ouders en leerlingen over de mogelijkheid tot inzage.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de school het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de school of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De school mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1 HISTORIEK

Het vorige doorlichtingsbezoek vond plaats van 22-04-2013 tot 26-04-2013 en werd afgesloten met een beperkt gunstig advies. Vanaf 26-04-2016 moet de school kunnen aantonen dat tekort(en) die aan de basis lagen van dit advies, in voldoende mate werden geremedieerd. Dit verslag beschrijft in welke mate de school daarin is geslaagd.

2 TE REMEDIEREN TEKORT(EN)

- de erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen'

	Basisvorming	Specifiek gedeelte
Graad 1 A		techniek
Graad 1 Latijn		techniek
Graad 1 Moderne wetenschappen		techniek
Graad 2 TSO Handel		bedrijfseconomie
Graad 3 ASO Economie-moderne talen		economie
Graad 3 ASO Economie-wiskunde		economie

- de regelgeving

3 ZIJN DE TEKORTEN GEREMEDIEERD?

3.1 Bedrijfseconomie in tso tweede graad in de studierichting Handel (leerplan D/2005/0279/014)

Voldoet

De leerplandoelstellingen worden in voldoende mate en op het vereiste beheersingsniveau gerealiseerd. De evaluatie is valide.

Onderwijsaanbod	Tijdens de vorige doorlichting werd vastgesteld dat het onderwijsaanbod, vooral in het eerste leerjaar van de tweede graad, heel wat hiaten vertoonde.
<i>Volledigheid</i>	
<i>Evenwicht</i>	Het onderdeel 'De documentenstroom in een handelsonderneming' werd niet behandeld. Doordat er geen gebruik werd gemaakt van een didactisch boekhoudpakket, werden verscheidene leerplandoelstellingen niet gerealiseerd. Verder werd geen aandacht geschonken aan het situeren van de relevante gegevens van facturen en creditnota's in de roosters van de btw-aangifte en aan het onderscheid tussen individuele en collectieve rekeningen. Ook werd voorbijgegaan aan de boekhoudkundige registratie van de betaling van btw-voorschotten, de overdracht van de btw-rekeningen en de betaling van de afrekening aan de btw-administratie. In het onderdeel 'Verkoop moet je leren' primeerde de theoretische aanbreng en ging er te weinig aandacht uit naar de kerndoelstelling: het voeren van eenvoudige verkoopgesprekken. Pas op het einde van het schooljaar werd het onderdeel 'Op verkenning in de handelswereld' behandeld. Dat was weinig logisch en niet in overeenstemming met de leerlijn die het leerplan beoogt.
<i>Beheersingsniveau</i>	
<i>Samenhang</i>	

Soms werden in het eerste leerjaar lestijden benut voor activiteiten die geen deel uitmaken van het leerplan. Ook in het tweede leerjaar werd geen didactisch boekhoudpakket gebruikt.

Uit de opvolgingsdoorlichting blijkt dat de school de hiaten op voorbeeldige wijze heeft weggewerkt. De documentenstroom wordt behandeld met behulp van een kantoor simulatieprogramma. Ook gebruiken de leerlingen nu een didactisch boekhoudpakket. Aan de doelstellingen met betrekking tot de btw-aangifte wordt nu voldoende aandacht besteed. De school is afgestapt van de theoretische aanpak van het onderdeel 'verkoop moet je leren' en biedt de leerlingen nu voldoende gelegenheden om verkoopsgesprekken in te oefenen in situaties die de realiteit benaderen. Het onderdeel 'verkenning in de handelswereld' wordt nu aan het begin van het schooljaar behandeld. Er worden nagenoeg geen lestijden meer besteed aan niet-leerplangebonden activiteiten. In het algemeen gaan de leraren sterk leerplangericht te werk en kiezen zij voor de concrete en praktijkgerichte aanpak die het leerplan vereist.

Uitrusting
ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen

De vorige doorlichting stelde vast dat een computerklas kon gereserveerd worden, maar dat desondanks het ICT-gebruik door de leerlingen ondermaats was.

Omdat nu de onderdelen "de documentenstroom in de onderneming" en de boekingen met behulp van een didactisch boekhoudpakket wel aan bod komen, maken de leerlingen voldoende gebruik van de ICT-mogelijkheden.

Evaluatiepraktijk
Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie

Tijdens de vorige doorlichting bleek dat in de examens van het eerste leerjaar frequent doelstellingen bevraagd werden die al in vroegere examens aan bod kwamen. In een aantal gevallen waren de vragen zelfs identiek. Ook stond in het eerste leerjaar, en in mindere mate ook in het tweede leerjaar, een vrij groot gedeelte van de punten op kennisvragen. In het eerste leerjaar werden soms nog vragen aangetroffen die niet sporen met een leerplandoelstelling.

Tijdens de opvolging kon vastgesteld worden dat de school de tekortkomingen op het vlak van de evaluatiepraktijk heeft aangepakt, waardoor deze nu valide is.

Leerbegeleiding
Preventief
Curatief

Uit de vorige doorlichting bleek een te geringe aandacht voor structurerende leeractiviteiten. Zo werden de leerlingen onvoldoende begeleid bij het leren maken van samenvattingen. Ook gingen slechts weinig leerlingen in op het aanbod van inhaallessen tijdens de middagpauze omdat dit bij sommige leraren te vrijblijvend bleef.

Sindsdien heeft de school inspanningen geleverd op het vlak van preventieve en curatieve leerbegeleiding. Via de elektronische leeromgeving kunnen leerlingen extra oefeningen maken. Voor leerlingen die instromen met een achterstand voor boekhouden is een instappakket voorzien.

3.2 Economie in aso derde graad in de studierichtingen Economie-moderne talen en Economie-wiskunde (leerplan D/2006/0279/051)

Voldoet

De leerplandoelstellingen worden in voldoende mate en op het vereiste beheersingsniveau gerealiseerd. De evaluatie is valide.

Onderwijsaanbod Tijdens de vorige doorlichting bleek dat, vooral in het deelvak algemene economie, er bij de meeste aangebrachte thema's weinig aandacht was voor een systematische lesopbouw, waarbij leerlingen aan de hand van een concrete context uitgedaagd worden om een oplossing te bedenken voor het gestelde probleem. In de meeste gevallen was er enkel aandacht voor het eindresultaat, niet voor de weg die tot dit eindresultaat leidt. Dit had tot gevolg dat de leerlingen de nieuwe kennis meestal onvoldoende beheersten. Zij beschikten doorgaans slechts over oppervlakkige kennis. Van een diepgaand inzicht, noodzakelijk om hun kennis in nieuwe situaties toe te passen, was meestal weinig sprake. De specifieke eindtermen met betrekking tot de onderzoekscompetentie werden grotendeels bereikt, maar de onderzoeksresultaten werden nog onvoldoende geconfronteerd met andere standpunten. Ten slotte werd een grote hoeveelheid lestijden opgeofferd voor de behandeling van onderwerpen die geen deel uitmaken van het leerplan of die pas later aan de orde zijn.

*Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang*

Tijdens de opvolgingsdoorlichting kon vastgesteld worden dat de lessen nu opgebouwd worden vanuit een concrete situatieschets. Via een reeks van opdrachten worden de leerlingen uitgedaagd om hun kennis in steeds complexer wordende contexten aan te wenden. Ook voor de confrontatie met andere standpunten in het kader van de onderzoekscompetentie werd een oplossing gevonden. Ten slotte werd de tijd die nodig is voor het behandelen van de actualiteit gerationaliseerd, zodat de leerplanrealisatie hierdoor niet langer onder druk staat.

Uitrusting Bij de vorige doorlichting werd vastgesteld dat, ondanks de vele mogelijkheden in het leerboek om de leerlingen gebruik te laten maken van ICT, dit nagenoeg niet gebeurde.

*ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen*

Tijdens de opvolging werd vastgesteld dat de leerlingen nu geregeld in de ICT-klas zitten. De ICT-opdrachten uit het leerboek omvatten zowel onderzoekswerk, als het verwerken van informatie in diagrammen en grafieken.

Evaluatiepraktijk Tijdens de vorige doorlichting werd vastgesteld dat de examens onvoldoende valide en representatief voor de leerplandoelstellingen waren. Een groot aantal kerndoelstellingen werd niet bevraagd. Omgekeerd werden ook soms vragen gesteld over onderwerpen die niet beantwoordden aan een leerplandoelstelling. De meeste vragen waren vrij elementair. Naar diepgaande kennis en analysevaardigheden werd in onvoldoende mate gepeild. In het tweede leerjaar waren de meeste vragen louter kennisgericht. Bij verscheidene examens ontbrak een voorgedrukte puntenverdeling per vraag, waardoor ze onvoldoende beantwoordden aan het transparantiecriterium. Bij de toetsen waren de tekorten veelal gelijkaardig.

*Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie*

Uit de opvolgingsdoorlichting blijkt dat de evaluatiepraktijk nu voldoende valide en representatief is. De leerplandoelen worden nagenoeg volledig bevraagd en de vragen zijn nu in voldoende mate aan de leerplandoelen gekoppeld. Ook bevatten toetsen en examens nu een transparante puntenverdeling per vraag. De vraagstelling blijft in de meeste gevallen echter nog sterk gericht op kennisreproductie en eenvoudige toepassingen. In schril contrast met de lespraktijk wordt in de evaluatie nog maar zelden gebruik gemaakt van realistische contexten. Daardoor is het niet duidelijk of de leerlingen het beheersingsniveau dat in de lessen nagestreefd wordt ook daadwerkelijk verworven hebben.

Leerbegeleiding
Preventief
Curatief

Tijdens de vorige doorlichting bleek dat bij de aanbreng van de meeste leerinhouden het contextmateriaal uit het leerboek veelal niet aangewend werd, waardoor er weinig aandacht was voor de ontwikkeling van het probleemoplossend denken.

De contexten uit het leerboek worden nu wel aangegrepen om de leerlingen aan te zetten tot probleemoplossend denken in meer zelfstandige leersituaties.

3.3 Techniek in de A-stroom van de eerste graad (leerplan D/2010/7841/017)

Voldoet

De eindtermen en leerplandoelstellingen worden in voldoende mate gerealiseerd. Bezoeken aan nieuw ingerichte technieklokalen in andere scholen, investering en ondersteuning door de directie bij de realisatie van de nieuwe technieklokalen, ondersteuning bij het vakactieplan door de pedagogische begeleiding en geregelde vakoverlegvergaderingen resulteerden in een algemene kwaliteitsverbetering van de didactische aanpak, de leerplanrealisatie en de infrastructuur. De evaluatie is valide.

Onderwijsaanbod
Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang

Vorige doorlichting werden de leerplandoelstellingen en eindtermen niet met voldoende diepgang aangeboden en niet in voldoende mate gerealiseerd. Verscheidene leerinhouden werden onvolledig of te kennisgericht behandeld en sommige toepassingsgebieden kwamen niet of onvoldoende evenwichtig aan bod.

De leerplandoelstellingen worden momenteel in voldoende mate gerealiseerd. De leerplandoelstellingen en eindtermen zijn nu de referentie voor het zelf opgesteld cursusmateriaal en de uitgewerkte projecten. De projectmatige aanpak resulteert in een begeleidend en leerplangericht aanbod. Er is voldoende aandacht voor het ontdekkende en oriënterende karakter van het vak. De belangstelling voor techniek en technische geletterdheid is verhoogd. Bij de realisaties staat het doorlopen van het technisch proces voorop. Uitstappen en projecten worden geëvalueerd en na afloop behouden en/of bijgestuurd waardoor de kwaliteit van het aanbod bewaakt wordt.

Uitrusting <i>ICT</i> <i>Inzet uitrusting</i> <i>Leermiddelen</i>	Vorige doorlichting waren de minimale materiële vereisten in onvoldoende mate ter beschikking in het tweede vaklokaal. Momenteel zijn de infrastructuur, de uitrusting en de inrichting van beide naast elkaar gelegen vaklokalen voorbeeldig. Vier kleine lokalen werden verbouwd tot twee ruime en zeer goed uitgeruste lokalen voor techniek en wetenschappelijk werk. Practica en ICT kunnen vlot geïntegreerd worden in het lesverloop.
Evaluatiepraktijk <i>Evenwicht</i> <i>Volledigheid</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Transparantie</i>	Vorige doorlichting was de evaluatie nog onvoldoende afgestemd op de leerplandoelstellingen. De betrouwbaarheid van de evaluatie was soms nog onvoldoende door een gebrek aan een duidelijke cesuur. De permanente evaluatie sluit momenteel aan bij de projecten en is in voldoende mate afgestemd op de te verwerven leerplandoelstellingen. Via goed uitgewerkte evaluatiefiches worden de vaardigheden en vakattitudes objectief beoordeeld. De leerlingen kunnen zichzelf evalueren op basis van de vooraf vastgelegde criteria.
Leerbegeleiding <i>Preventief</i> <i>Curatief</i>	Momenteel is de leer- en werksfeer taakgerichter waardoor de leraar na de klassikale instructiemomenten meer als begeleider kan optreden. De leerlingen krijgen verschillende taken toebedeeld waardoor de motivatie, het zelfstandig en zelfsturend werken toegenomen zijn.

3.4 Inbreuken op de regelgeving

Voldoet

Deze regelgeving behoort niet tot de erkenningsvoorwaarden. Het al dan niet naleven ervan heeft dus geen impact op het advies voor verdere erkenning.

De school hanteerde de toepassing van de uitgestelde studiebekrachtiging niet conform de regelgeving (BVR van 19 juni 2002, art. 37§2 en omzendbrief SO64, rubriek 8.1.2).

Momenteel verloopt de toepassing van de uitgestelde studiebekrachtiging conform de regelgeving. Vorig schooljaar waren er geen uitgestelde beslissingen en de daaraan voorafgaande schooljaren waren er slechts enkele uitgestelde beslissingen.

4 ADVIES EN REGELING VOOR VERVOLG

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor erkenning van tekort(en) zoals vermeld in punt 2 van dit verslag:

GUNSTIG

- voor de **erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen'** voor Graad 1 A, Graad 1 Latijn, Graad 1 Moderne wetenschappen, Graad 2 TSO Handel, Graad 3 ASO Economie-moderne talen, Graad 3 ASO Economie-wiskunde.
- voor de **overige erkenningsvoorwaarden**.

5 BETREFFENDE DE OVERIGE REGELGEVING

Het inspectieteam stelde geen inbreuken vast die voor verder gevolg doorgestuurd worden naar de bevoegde administratie.

Namens het inspectieteam	Voor kennisname namens het bestuur
Gabriël POPPE de inspecteur-verslaggever	Robert VANDERBEEK de directeur
Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de school	